

JAARBOEK ENERGIERECHT 2020

Jaarboek Energierecht 2020

Kurt DEKETELAERE
Bram DELVAUX
(eds.)

 INTERSENTIA

Antwerpen – Gent – Cambridge

Jaarboek Energierecht 2020
Kurt Deketelaere en Bram Delvaux (eds.)

© 2021 Lefebvre Sarrut Belgium NV
Hoogstraat 139/6 – 1000 Brussel

ISBN 978-94-000-1361-2
D/2021/7849/156
NUR 822
Gedrukt in de Europese Unie

Verantwoordelijke uitgever: Paul-Etienne Pimont, Lefebvre Sarrut Belgium NV
Lay-out: Crius Group, Hulshout
Omslagontwerp: Grafische Vormgeving bv
Omslagbeeld: Shutterstock.com: © Lassedesignen / © Peter Tambroni /
© Buffaloboy

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Ondanks alle aan de samenstelling van de tekst bestede zorg, kunnen noch de auteurs noch de uitgever aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele schade die zou kunnen voortvloeien uit enige fout die in deze uitgave zou kunnen voorkomen.

Dit boek is eveneens digitaal beschikbaar op www.stradalex.com en www.jurisquare.be.

INHOUD

Loopt de Belgische economie binnenkort op water(stof)? De weg vooruit naar een juridisch kader voor waterstof en huidige best practices	
Dominique VANHERCK, Patrice VIAENE en Philippe BAERT	1
Inleiding	1
Overzicht	1
Wat is (duurzame) waterstof?	2
Uitdagingen om duurzame waterstof succesvol uit te rollen	4
Hoofdstuk 1. Regelgevende ontwikkelingen	5
Afdeling 1. De Europese Green Deal: een duidelijke focus op hernieuwbare waterstof	5
Afdeling 2. Huidig EU wetgevend kader rond waterstof is erg versnipperd en een work in progress	7
§ 1. Ontwikkeling van waterstofinfrastructuur: herziening TEN-E Verordening	7
§ 2. Regulering van de waterstofmarkt: herziening interne gasmarktwetgeving	9
§ 3. Reguleren van waterstofnetwerken	11
§ 4. Herziening Richtlijn Infrastructuur Alternatieve Brandstoffen	14
§ 5. Stimulering van de waterstofvraag en opschaling van de waterstofproductie	14
Afdeling 3. De ontwikkeling van een waterstofeconomie in België	16
§ 1. Uitbreid netwerk Air Liquide	16
§ 2. Huidig beleid inzake waterstof	16
§ 3. Graduele ontwikkeling infrastructuur	17
§ 4. Garanties van oorsprong voor groen gas	18
Hoofdstuk 2. Structureren projecten	19
Afdeling 1. Overzicht van de marktonwikkeling: van een gestructureerde markt naar een H ₂ -ecosysteem	19
§ 1. Gestructureerde markt en “cluster” effect	19
§ 2. Globaal H ₂ -ecosysteem en marktintegratie	21
Afdeling 2. Upstream issues: EPC Model, interfaces, beschikbaarheidsgaranties	21
§ 1. Case study EPC Model: illustratie van enkele projectmatige uitdagingen en lacunes	21
§ 2. EPC-aanbestedingsmogelijkheden en interface risico's	23

§ 3. Beschikbaarheidsgaranties	25
Afdeling 3. Downstream issues.	28
§ 1. Mogelijke afnamemodellen en type Hydrogen Purchase Agreements	28
§ 2. Commerciële set-up (minimale afname, take or pay, etc.)	29
§ 3. Ander essentiële contractuele bepalingen om een project ‘financierbaar’ te maken	30
Recente ontwikkelingen in het federale energierecht: ‘TINA’	
Damien VERHOEVEN	35
Inleiding	35
Hoofdstuk 1. Energiebeleidsplannen	35
Afdeling 1. Belgische langetermijnstrategie (19 februari 2020)	35
Afdeling 2. Uitvoeringsplan voor het wegnemen van problemen m.b.t. de elektriciteitsmarkt (22 juni 2020)	36
Afdeling 3. Regeerakkoord 2020-2024 (30 september 2020)	37
Afdeling 4. Relanceplan incl. offshore, H ₂ en CO ₂ (30 april 2021)	42
Hoofdstuk 2. Capaciteitsvergoedingsmechanismes	46
Afdeling 1. Geen strategische reserve (MB’s 8 januari 2020 en 13 januari 2021)	46
Afdeling 2. CRM (talrijke juridische instrumenten)	47
Hoofdstuk 3. Maximumprijzen voor beschermde residentiële afnemers	49
Afdeling 1. Berekening en plafonnering van de maximumprijzen (MB’s 3 april 2020)	50
Afdeling 2. Aanpassing KB’s terugbetaling (KB 16 juni 2020)	51
Afdeling 3. Aanpassing MB’s maximumprijzen (MB’s 25 juni 2020)	52
Afdeling 4. Machtiging voor uitbreiding van categorieën van beschermde afnemers (Programmawet 20 december 2020)	52
Afdeling 5. Vaststelling van het niveau van de fondsen Beschermde Klanten (KB van 22 december 2020)	53
Afdeling 6. Tijdelijke verdubbeling van de beschermde afnemers (KB 28 januari 2021)	54
Afdeling 7. Aanpassing referentieprijz (KB 5 maart 2021)	57
Hoofdstuk 4. Andere maatregelen van sociale aard of van consumenten- bescherming	58
Afdeling 1. KMO’s (wet van 12 juni 2020)	58
Afdeling 2. Indexering en financiering van de Sociale Fondsen (wet 12 juni 2020)	59
Afdeling 3. Slapende energiecontracten (wet 4 juni 2021)	60
Afdeling 4. Omzetting van Elektriciteitsrichtlijn 2019/944 (vooront- werp van wet)	66

Hoofdstuk 5. Kernenergie	71
Afdeling 1. Nucleaire provisies (wetsvoorstellen)	71
Afdeling 2. Gevaren van ioniserende straling (KB 9 februari 2020)	72
Afdeling 3. Methodologie voor de onderliggende kosten van de repartitiebijdrage 2020-2026	73
Hoofdstuk 6. Offshore wind	73
Hoofdstuk 7. Andere regelgeving	74
Afdeling 1. Uitbreiding van de sanctiebevoegdheid van de CREG tot de buitenlandse marktspelers (wet 31 juli 2020)	74
Afdeling 2. Toepassingsgebied van de Gaswet (wet 18 mei 2021)	75
§ 1. Gastransmissie vanuit of naar een land buiten de Europese Unie	75
§ 2. Definitie van aardgas	75
§ 3. Vervoersvergunning voor andere gassen en mengelingen	75
Afdeling 3. Veroordeling door het Hof van Justitie (HvJ 3 december 2020) en rechtzetting (wet 21 juli 2021)	76
§ 1. Eigendom van het transmissienet	76
§ 2. Mogelijkheid voor de CREG om bindende maatregelen te nemen	77
§ 3. Bevoegdheid van de CREG i.h.k.v. het Technisch Regle- ment en de Gedragscode	80
§ 4. Wijziging van de voorwaarden (incl. tarieven en methoden)	86
§ 5. Informatie op facturen	87
Afdeling 3. Aanpassing van het Technisch Reglement (KB 13 juni 2021)	88
Conclusie	89

Belgische offshore windproductie – Tendering the way forward, maar hoe exact? Enkele aandachtspunten

Wouter VANDORPE, David HAVERBEKE en Laura PELLENS	91
Hoofdstuk 1. Het einde van een tijdperk en op naar meer (en beter)	91
Hoofdstuk 2. Het systeem tot vandaag: eerst de domeinconcessie, dan de subsidie	93
Hoofdstuk 3. Naar een nieuw tenderingsysteem	94
Afdeling 1. Initiatieven naar aanleiding van de staatssteunregels	94
Afdeling 2. De wijzigingswet van 12 mei 2019	95
Afdeling 3. De ligging van de tweede domeinconcessiezone	97
Afdeling 4. Samenvatting: nog te verwachten regelgevende initiatieven ..	99
Hoofdstuk 4. Tendering: ja, maar hoe exact? Mogelijke designs op basis van de wet van 12 mei 2019	99
Afdeling 1. Algemeen	99
Afdeling 2. Opzet tendermechanismes in andere (eu-lid)staten	102
Afdeling 3. Concurrerende inschrijvingsprocedure	102

Afdeling 4. Concurrerende inschrijvingsprocedure met vaste prijs	105
Afdeling 5. Concurrerende inschrijvingsprocedure door middel van een veiling	109
Afdeling 6. Toekenningscriteria	109
Afdeling 7. <i>Zero subsidy!</i> Of toch niet?	112
§ 1. Wanneer is <i>zero subsidy</i> opportuun?	112
§ 2. Naar het wettelijk verplichten van <i>zero subsidy</i> ?	114
§ 3. <i>Zero subsidy</i> voor België?	116
Hoofdstuk 5. Bijzonderheden	118
Afdeling 1. Netaansluiting	118
Afdeling 2. Offshore wind tender & CRM	120
Afdeling 3. Offshore wind tender & waterstof	121
Afdeling 4. Offshore wind & burgerparticipatie	123
Afdeling 5. De proportionaliteitstoets bij staatssteun	125
§ 1. Het belang van de proportionaliteitstoets	125
§ 2. Ervaring uit vorige staatssteunbeslissingen offshore wind	125
Hoofdstuk 6. Conclusie	127
 Recente ontwikkelingen in het Vlaamse energierecht anno 2020.	
Corona-blues in het gewestelijke energierecht	
Frederik DEWAELE	129
Inleiding	129
Hoofdstuk 1. Water- en energiepremie	130
Afdeling 1. Inleiding	130
Afdeling 2. Modaliteiten van de water- en energiepremie	131
§ 1. Hoogte van de premie	131
§ 2. Automatische toekenning van de premie	133
§ 3. Speciale regeling voor “grensarbeiders”	134
§ 4. Delegatie aan de Vlaamse Regering om het toepassingsgebied van de regeling uit te breiden	136
Afdeling 3. Decretale uitbreiding van het materiële toepassingsgebied: de zeevarenden	136
Afdeling 4. Belastbaarheid van de water- en energiepremie?	137
Afdeling 5. Kritieken en <i>ex post</i> analyse	138
Hoofdstuk 2. Ondersteunings- en noodmaatregelen ter bescherming van de burger	140
Afdeling 1. Noodmaatregelen aangaande het afsluiten van de elektriciteits- of aardgastoevoer, en het plaatsen of inschakelen van budgetmeters	140
Afdeling 2. Maatregelen aangaande de EPB-regelgeving	144
Afdeling 3. Maatregelen aangaande de EPC-regelgeving	145

Afdeling 4. Maatregelen aangaande de energieleningen	146
Afdeling 5. Tijdelijke aanpassing van de procedureregels voor het indienen van administratieve beroepen	147
Hoofdstuk 3. Tijdelijke aanpassingen van bestaande ondersteunings- maatregelen en subsidies	148
Afdeling 1. Aanpassing van de ultieme aanvraagtermijn van de ZEV-premie	148
Afdeling 2. Aanpassing van de uitvoeringstermijnen bij (semi)regle- mentaire subsidiesystemen	149
Afdeling 3. Aanpassing van de uitvoeringstermijnen bij facultatieve subsidies	151
Afdeling 4. Aanpassing van de regels aangaande de geldigheid van de “startdatum”	152
Conclusie	155
Juridische uitdagingen voor de Vlaamse distributienetbeheerders in het kader van de energietransitie	
Simon VANHOVE	163
Hoofdstuk 1. Inleiding: de energietransitie en lokaal bestuur	163
Afdeling 1. Schermerzone tussen markt en (lokale) overheid in de energiesector	163
Afdeling 2. Economische activiteiten en gemeentelijk belang	165
Afdeling 3. Ontstaan en ontwikkeling in de gemeente	168
Hoofdstuk 2. Drie perspectieven op de Vlaamse distributienetbeheerders ..	170
Afdeling 1. Bestuursrecht	170
A. Wat betreft de distributienetbeheerders	172
B. Wat betreft de werkmaatschappij	174
Afdeling 2. Economisch recht	175
A. Concentratiecontrole	176
B. Monopolie en dienst van algemeen economisch belang (DAEB)	179
Afdeling 3. Energierecht	182
A. Ontvlechting op distributieniveau	183
1. Verticale ontvlechting	183
2. Horizontale ontvlechting	185
a) Strikte zin	185
b) Brede zin	186
3. Tegenstrijdig met integratie van energiesystemen?	189
B. Plannen, coördineren, informeren	190
Conclusie	191

Het arrest <i>Hinkley Point C</i>: naar een verregaande integratie van de regels inzake staatssteun en de unierechtelijke voorschriften op milieugebied	
Jeroen DEWISPELAERE en Raphaël BOUCQUEY	193
Hoofdstuk 1. Inleiding	193
Hoofdstuk 2. Context en procedurele antecedenten	197
Hoofdstuk 3. Voorwerp van de hogere voorziening	200
Hoofdstuk 4. Vaststellingen van het Hof van justitie	202
Afdeling 1. Uiteenzetting van het toetsingskader	202
Afdeling 2. Eerste voorwaarde onder artikel 107, lid 3, onder c), VWEU: de steun is bestemd voor de ontwikkeling van een economische activiteit	203
Afdeling 3. Tweede voorwaarde onder artikel 107, lid 3, onder c), VWEU: de steun mag de voorwaarden waaronder het handelsverkeer plaatsvindt, niet zodanig veranderen dat het gemeenschappelijk belang wordt geschaad	208
Hoofdstuk 5. Analyse en impact van voormelde vaststellingen	210
Afdeling 1. <i>Hinkley Point C</i> biedt geen duidelijk precedent op het vlak van de mogelijkheden voor lidstaten om kernenergie te ondersteunen	210
Afdeling 2. ... maar zal ongetwijfeld een belangrijke impact hebben op de toepassing van de Europese staatssteunregels in de volgende jaren	212
Afdeling 3. ... waarbij ook milieubescherming een centrale rol zal spelen	218
Hoofdstuk 6. Conclusie	224